

חוזר מינהל הסיעוד

י"א שבט תשפ"א
24 ינואר 2021
אסמכתא: 72278921
חוזר מס' 171/2021

לכבוד:

מנהלות הסיעוד בבתי החולים הכלליים
מנהלות הסיעוד בקהילה
מנהלות בתי הספר/ראשי חוגים לסיעוד

נושא: מתווה תכנית הכשרה למתן חיסונים נגד קורונה (COVID-19) - עדכון
חוזר זה הינו נוסח מתוקן אשר מעדכן ומבטל את חוזר מס' 170/2021 באותו נושא

מטרת החוזר:

כחלק מהיערכות מערכת הבריאות למבצע החיסונים נגד נגיף הקורונה "לתת כתף", מינהל הסיעוד מתווה את תכנית ההכשרה לביצוע שלבי הפעולה הכוללים הכנה ומתן חיסון נגד קורונה על ידי הצוותים המורשים לחסן.

- מתווה ההכשרה הלאומי יכלול רקע ומידע אודות חיסון נגד קורונה לרבות שלבי הפעולה, הכנה ומתן החיסון ויתבצע בהתאם להנחיות החוזר
- ההכשרה תינתן לכלל הצוותים המחסנים על ידי:
 - בתי הספר/חוגים לסיעוד
 - ארגון/מוסד בו מבוצעים חיסונים נגד קורונה
- החיסון יינתן על פי תדריך החיסונים המעודכן שנכתב והופץ על ידי האגף לאפידמיולוגיה: "תרכיבים נגד נגיף קורונה החדש – Coronavirus (COVID-19) Vaccines"
- מתן החיסון יבוצע במתקנים ייעודיים ובהתאם להנחיית משרד הבריאות ו/או קופת החולים המבטחת
- באחריות הנהלת הסיעוד בארגון/מוסד ומנהלות בתי הספר/ראשי חוגים לסיעוד לוודא כי ההכשרה לרבות העדכונים מעת לעת מועברים עד לאחרון הצוותים המחסנים
- באחריות הנהלת הסיעוד בארגון/מוסד לבצע תהליכי בקרה ופיקוח במתארי החיסון ולוודא כי הצוותים המחסנים בעלי הכשירות הנדרשת לביצוע הפעולה ופועלים בהתאם להנחיות העדכניות
- באחריות הנהלת הסיעוד בארגון/מוסד לבצע תהליכי בקרה ופיקוח במתארי החיסון ולוודא כי הצוותים המחסנים בעלי הכשירות הנדרשת בהחייאה ובטיפול באנפילקסיס
- חומרי ההדרכה המעודכנים בנושא חיסונים נגד קורונה נמצאים באתר משרד הבריאות ובאפליקציה ייעודית "לומדים בריאות" ומתעדכנים מעת לעת

אחריות ליישום: מנהלות הסיעוד בכל מוסדות הרפואה באשפוז ובקהילה
מנהלות בתי הספר/ראשי חוגים לסיעוד

תאריך החלה: מיידי

בברכה

ד"ר שושי גולדברג
אחות ראשית ארצית
וראשת מינהל הסיעוד

פירוט ההנחיה:

1. הצוותים המורשים למתן חיסונים נגד קורונה:

- א. רופאים/רופאות
- ב. אחים ואחיות מוסמכים
- ג. אחיות מעשיות (בפיקוח אחות מוסמכת)
- ד. סטודנטים לסיעוד **בהתנסות קלינית**
(בשנים מתקדמות בפיקוח אחות מוסמכת ובהתאם למתווה שהוגדר על ידי מינהל הסיעוד)
- ה. סטודנטים לסיעוד **המועסקים בשכר** (החל מתאריך 1.1.2021 ועד 30.6.2021)
בשנים ג', ד' בתכנית אקדמאית ובשנים ב', ג' בלימודי תעודה/הסבת אקדמאיים
ובהתאם להנחיית משרד הבריאות
- ו. סטודנטים לרפואה **המועסקים בשכר** (החל מתאריך 1.1.2021 ועד 30.6.2021)
הלומדים לימודי רפואה בארץ בשנים הקליניות **ובהתאם להנחיית משרד הבריאות**
- ז. פרמדיקים וחובשים - בהתאם לנוסח העדכני שפורסם ב"תקנות הרופאים, כשירות לביצוע פעולות חריגות"

2. ההכשרה תינתן לכלל הצוותים המחסנים על ידי הארגון/המוסד מבצע החיסון ותכלול **לפחות את התכנים הבאים:**

- א. רקע ומידע תיאורטי אודות חיסון נגד נגיף הקורונה
- ב. עיקרי התדריך להזרקת חיסונים, בריאות הציבור, משרד הבריאות
- ג. עיקרי תדריך החיסונים "תרכיבים נגד נגיף קורונה החדש", האגף לאפידימיולוגיה, משרד הבריאות
- ד. הכנת הציוד הנדרש למתן החיסון:
וידוא הימצאות ציוד החיסון הנדרש לרבות ערכה לטיפול מידי באנפילקסיס וציוד לפתיחת נתיב אוויר במתאר החיסונים
- ה. פעולות מקדימות למתן החיסון:
 - זיהוי המתחסן באמצעות שם מלא ות.ז.
 - אנמנזה בריאותית רלוונטית (גיל, מחלות רקע ובירור רגישות ידועה)
 - תשאול ממוקד למתן החיסון ובהתאם לטופס התשאול
 - בירור התוויות נגד למתן החיסונים ובהתאם לתדריך
 - הדרכת המטופל ומתן מידע מקדים לביצוע החיסון לרבות תופעות לוואי

1. שימוש בטכניקה אספטית בכל שלבי תהליך הכנת החיסון
2. שלבי הפעולה, הכנה ומתן חיסון נגד נגיף הקורונה (נספח מס' 1, נספח מס' 2) ובהתאם לסוג חברת החיסונים הנמצאים במתאר כגון Pfizer, moderna

חיסון נגד קורונה חברת moderna	חיסון נגד קורונה חברת Pfizer
3 שלבי פעולה	4 שלבי פעולה
הפשרת תרכיב החיסון	הפשרת תרכיב החיסון
	מיהול החיסון
הכנת מזרק למתן החיסון	הכנת מזרק למתן החיסון
מתן החיסון	מתן החיסון

* הטבלה תתעדכן ככל שיתקבלו חיסונים נגד קורונה מחברות נוספות

- ח. חשיבות ביצוע בדיקה משולשת של תרכיב החיסון:
- לפני הכנת תרכיב החיסון
 - במהלך הכנת תרכיב החיסון
 - אחרי הכנת תרכיב החיסון
- לבדיקה המשולשת חשיבות יתרה במזעור ומניעת טעויות במתן החיסון
- ט. כללי השגחה לאחר מתן החיסון לרבות מתן סיוע וטיפול ראשוני בתגובות חריגות
- י. דרכי התייעוד ברשומה הממוחשבת לחיסוני קורונה לרבות תיאום מועד למנת חיסון שניה בהתאם לתדריך החיסונים ולסוג חברת החיסונים

3. דגשים חשובים בתהליכי ההכנה ומתן חיסון נגד קורונה לרבות תהליכי פיקוח ובקרה:

א. מתאר החיסון

- יש לדאוג שמשטח העבודה להכנת החיסון יהיה נקי, מסודר ומאורגן ומכיל רק את הציוד הנדרש להכנת החיסון
- אין לחסן באותה עמדת חיסון סוגי חיסונים מחברות שונות
- במקררי האחסון - יש להפריד באופן בולט ובאמצעות תווית ברורה בין חיסונים מחברות שונות. יש לבצע את ההפרדה במקררים שונים ו/או מדפים נפרדים באותו מקרר

ב. תדרוך הצוות

- בכל מתאר חיסונים תמונה אחראית/ת משמרת שתפקידו/ה לבצע תהליכי תדרוך וריענון הצוותים המחסנים לרבות תהליכי בקרה ופיקוח
- קיימת חשיבות עליונה לביצוע תדרוך הצוותים המחסנים בכל תחילת משמרת ועדכונם בכל השינויים המתעדכנים מעת לעת
- יש לוודא שהמידע העדכני מועבר ומוטמע עד אחרון הצוותים המחסנים
- יש להיוועץ עם רופא ו/או אחראית/ת משמרת בכל שאלה קלינית בנושא חיסונים נגד קורונה ובמידת הצורך לערב את הגורמים המקצועיים הרלוונטים

ג. פיקוח ובקרה

- יש לבצע פעולות פיקוח ובקרה בכל משמרת על תהליכי ההכנה ומתן החיסון על ידי אחראי משמרת במתאר ו/או מי מטעמו ובאמצעות כלי בקרה מובנה (נספח מס' 3 (א'/ב'))
- יש לוודא כי תהליכי ההכשרה, תהליכי העבודה ועדכוני הידע מבוצעים ומוטמעים בקרב כלל הצוותים המחסנים לרבות ביצוע תהליכי פיקוח ובקרה
- תהליכי הכשרה, פיקוח ובקרה יבוצעו במעקב מבוקר וקפדני **גם** בקרב צוותים שאינם צוותים אורגניים כגון צוותי מיקור חוץ ו/או צוותים מסייעים/ מתגברים (פרמדיקים, חובשים, סטודנטים לסיעוד ועוד)

4. באחריות מנהל/ת הסיעוד למנות ממונה/רכז הדרכה וכשירות האמון על נושא ההכשרה לחיסונים נגד נגיף הקורונה בארגון

5. ממונה/רכז ההדרכה בארגון ישתתף במפגשי/עדכוני הדרכה של מינהל הסיעוד ויהווה את המשאב המקצועי והמעודכן בנושא חיסונים נגד קורונה לכלל הצוותים המחסנים בארגון ויוודא כי המידע מוטמע בכל רמות הארגון.

נספח מס' 1 : שלבי הפעולה, הכנה ומתן חיסון נגד נגיף הקורונה – חברת Pfizer

מעבר הדרכה לאומי על חיסוני קורונה
**מחסנים
 לתים**

שלבי פעולה, הכנה ומתן חיסון נגד קורונה (COVID 19)
 חברת Pfizer

4

ניהול מתן החיסון

במתחם עם מקרה של אלרגיה יש לפעול בהתאם להנחיות בטופס דף תשאול המתחם האלרגי

חטא ויבש מקום ההזרקה
 הזרק החיסון לשריר הדלתאודי (IM)

תעד ודווח על מתן החיסון ברשומה

הסבר למטופל שעליו להמתין במתאר הטיפול במשך 15 דקות לאחר מתן החיסון

חגם מועד למתן מנת חיסון שנייה לאחר לפחות 21 יום ממועד המנה הראשונה

3

הכנת מזרק למתן החיסון

השתמש בטכניקה אספטיית - חטא בקבוקון החיסון בספוגית ולאכוהול לפני שימוש.

שאב 0.3 מ"ל מנת חיסון למזרק סטרילי ובהתאם לסוג המחט הנדרשת.

הוצא כעוטר אוויר לאזון המיגן המזיק מהמזרק כשהמחט עדיין בתוך בקבוקון החיסון למניעת איבוד תמיסת החיסון.

כל מנה תישאב במזרק ומחט חדשים ותינתן מיידית למתחם.

סוגי המחטים הנדרשים להכנה לצורך ההזרקה
 23G, 25G

המזרקים והמחטים ששימשו לחיסון יושלכו ל"פח אדום" המשמש לפסולת חדה.

בבקבוקי החיסון ישמזדו ב"פח ירוק" המיועד לציטוטוקסיקה.

2

מיהול החיסון

השתמש בתמיסת מיהול - Normal Saline 0.9% בלבד אין להשתמש בשארית שנותרה בבקבוק Salinen לאחר המהילה ולצורך מיהול בקבוקון חיסון אחר

השתמש בטכניקה אספטיית - חטא את בקבוקון החיסון בספוגית ולאכוהול לפני השימוש

מהל את בקבוקון החיסון ב-1.8 מ"ל תמיסת Normal Saline 0.9% שימוש במחט G21 או קוטר צר יותר. שאב 1.8 מ"ל אוויר למזרק לפני הוצאת המחט מהבקבוקון לצורך השוואת לחצים.

לאחר המיהול, יש להפוך בעדינות 10 פעמים כדי לערבב. אין לנער!!!

לאחר המיהול החיסון יתפוך לתרחיף בצבע white off יש לבדוק שלא נראים חלקיקים ואם שינוי צבע יש להשתמש בתוך 6 שעות ממועד המיהול!!!

בשלב המהילה יש לוודא החדרה של פתח המחט בנקודה אחת, במרכז גומי הבקבוקון ובזווית 45-60 מעלות, ולאחר מכן לשמט את הזווית ל-90 מעלות לכניסת המחט לבקבוקון החיסון. כל דקירה חוזרת תתבצע במקום חדש במרכז הפקק ובאותה שיטה.

1

הפשרת תרכיב החיסון

אחסן בקבוקון החיסון במקרר בטמפרטורת 2-8 מעלות בהתאם למדקת התוקף שנמצאת על המארז, או עד שעתיים בטמפ' החדר

הוצא מהמקרר בקבוקון חיסון אחד עבור 6 מטופלים לפני מיהול וודא כי הבקבוקון בטמפ' החדר

הפשרה:
 • מארז/מגש חיסונים מופשר תוך 3 שעות במקרר בטמפ' 2-8 מעלות
 • להפשרה מהירה ניתן להוציא בקבוקון קפוא לטמפ' החדר במשך כחצי שעה

לאחר הפשרה יש להפוך בעדינות 10 פעמים כדי לערבב. אין לנער!!!

התרחיף המופשר עשוי לכלול חלקיקים אמורפיים אטומים בצבע off white

שלבי פעולה, הכנה ומתן חיסון נגד קורונה

moderna

עיבוד הבקבוקון בעוצמת כחוצות סיבוכית

לאחר ההפשרה ניתן כל שאיבת מנת חיסון **אין למחול או למצר** את בקבוקון הריסון

הגז הבקבוקון פרוסקרד למשטח עבודה ואפשר לו להגיע לטמפר' החדר במשך 15 דקות

הפשרה במקור
 חום: 2-8 מעלות צלזיוס
 זמן: 2-8 שעות
 אזהרה: יתכן שאחרי כ-2 ימים יחולו תופעות לוואי כגון כאב בשרירים או כאב ראש

הפסרת תרכיב החיסון

הפשרה בטמפר' החדר
 חום: 15-25 מעלות צלזיוס
 זמן: 15-20 שעות

4. רישום תאריך ושעה של שאיבת המנה הראשונה על בקבוקון הריסון

3. שאיבת מנת חיסון - 0.5 מ"ל בין כל שאיבת מנת חיסון יש לערבב את בקבוקון הריסון בעדינות ובתנועת סיבובית **אין למצר**

הכנת מדקת למתן החיסון

2. חיטוי פקק הגומי בעזרת סמכת אלסטרל בכל שאיבה מתוך עשרת השאיבות
 1. בחינה מראה בקבוקון החיסון: צבע החלק בין לבן ל-Off White, קול רגיל חלקיקים לבנים עד שקופים למחצה, **אין לחסן כשהמראה אינו תקין**; שינויי צבע ולא מצויים בו חלקיקים זרים

28. תיאום מועד למתן מנת חיסון שנייה לאחר 28 יום ממועד המנה הראשונה

15. הדרבה הטיפולי המתנה במתאר הטיפולי 15 דקות לאחר מתן החיסון

15. תיאוד ודיווח מתן החיסון

1.5. מתן החיסון לשריר הדלתאיד הזרועות M או באמצעות מחס 230 או 250 בארצי מחס 1 או 1.5 אינץ'

30. חיטה וייבוש מקום ההזרקה

30. מתן החיסון

* בקבוקוני החיסון 'אסדו במתן יחיד' מסודר דיסטריביון וריבון לשריפה. **המרחקים והמסלולים** שיישמו לחיסן 'אליס לפת אדום' מסופטו לפסולת-מדת.

נספח מס' 3.א.: כלי בקרה לתהליך הכנת חיסון נגד קורונה (חברת Pfizer)

תאריך ביצוע הבקרה : _____ שעה : _____

שם מבצע הבקרה : _____ תפקיד : _____

שלב בתהליך	היגדים	בוצע / לא בוצע
כללי	בוצע תדרוך צוות בתחילת משמרת	
	בקבוקוני החיסון מאוחסנים כנדרש ובהתאם להנחיות	
	עמדות החיסון מאורגנות ומסודרות עם הציוד הנדרש	
	קיימת במתאר ערכה לטיפול מיידי באנפילקסיס	
מהילת בקבוקון החיסון	הוצאת בקבוקון החיסון למשטח עבודה והמתנה של מס' דקות עד שתרכיב החיסון יגיע לטמפ' החדר	
	הפיכת בקבוקון החיסון 10 פעמים בעדינות לפני תהליך המהילה	
	בדיקת תוקף ומראה תרכיב החיסון	
	חיטוי פקק הגומי של בקבוקון החיסון בספוגית ואלכוהול	
	מהילת בקבוקון החיסון ב Normal Saline 0.9% - 1.8 ml	
	שימוש במחט G21 או קוטר צר יותר לשלב המהילה	
	השלכת בקבוקון ה Normal Saline לפח בסיום המהילה	
	שאיבת 1.8 מ"ל אויר מבקבוקון החיסון לפני הוצאת המחט	
	הפיכת בקבוקון החיסון 10 פעמים בעדינות לאחר תהליך המהילה	
	רישום תאריך ושעת המהילה על בקבוקון החיסון	
הכנת המזרק למתן החיסון	זיהוי המתחסן באמצעות שם מלא ות.ז.	
	ביצוע אנמנזה בריאותית ותשאול המתחסן על פי טופס תשאול	
	בירור התוויות נגד למתן החיסון	
	מתן הסבר למתחסן טרם מתן החיסון לרבות תופעות לוואי	
	חיטוי פקק הגומי של בקבוקון החיסון בספוגית ואלכוהול לפני כל שאיבת מנת חיסון	
	שאיבת מנת חיסון מהבקבוקון המהול – 0.3 מ"ל באמצעות מזרק 1 מ"ל ומחט G23/G25 באורך מחט 1-1.5 אינץ' (בהתאם לגיל המתחסן וגודל השריר)	
	הוצאת אויר לאיזון המינון המדויק כשהמחט עדיין בתוך בקבוקון החיסון	
ביצוע בדיקה משולשת של תרכיב החיסון – לפני / במהלך ואחרי הכנת תרכיב החיסון		
שאיבת מנת חיסון אחת בכל פעם והזרקה מיידית למתחסן אין הכנת מנות מראש		
מתן החיסון	חיטוי וייבוש מקום ההזרקה – שריר הדלתואיד	
	מתן החיסון ניתן בהזרקה תוך שרירית	
	תהליך ההכנה והמתן בוצע בטכניקה אספטיק	
	הדרכת המתחסן להמתנה של 15 דקות במתאר החיסונים	
	תיעוד מתן החיסון במערכת הממוחשבת	
תיאום מועד לקבלת מנת חיסון שנייה לאחר לפחות 21 יום		

נספח מס' 3.ב.: כלי בקרה לתהליך הכנת חיסון נגד קורונה (חברת moderna)

תאריך ביצוע הבקרה : _____ שעה : _____
 שם מבצע הבקרה : _____ תפקיד : _____

שלב בתהליך	היגדים	בוצע/ לא בוצע
כללי	בוצע תדרוך צוות בתחילת משמרת	
	בקבוקוני החיסון מאוחסנים כנדרש ובהתאם להנחיות	
	עמדות החיסון מאורגנות ומסודרות עם הציוד הנדרש	
	קיימת במתאר ערכה לטיפול מיידי באנפילקסיס	
הכנת המזרק למתן החיסון	הוצאת בקבוקון החיסון למשטח עבודה והמתנה של 15 דקות עד שתרכיב החיסון יגיע לטמפ' החדר	
	ערבול בקבוקון החיסון בעדינות בתנועות סיבוביות לאחר ההפשרה	
	בדיקת תוקף ומראה תרכיב החיסון	
	זיהוי המתחסן באמצעות שם מלא ות.ז.	
	ביצוע אנמנזה בריאותית ותשאול המתחסן על פי טופס תשאול	
	בירור התוויות נגד למתן החיסון	
	מתן הסבר למתחסן טרם מתן החיסון לרבות תופעות לוואי	
	חיטוי פקק הגומי של בקבוקון החיסון בספוגית ואלכוהול לפני כל שאיבת מנת חיסון	
	שאיבת מנת חיסון ראשונה 0.5 מ"ל	
	רישום תאריך ושעה על בקבוקון החיסון לאחר שאיבת המנה הראשונה	
מתן החיסון	שאיבת מנת חיסון 0.5 מ"ל באמצעות מזרק 1 מ"ל ומחט G23/G25 באורך מחט 1.5-1 אינץ' (בהתאם לגיל המתחסן וגודל השריר)	
	ביצוע בדיקה משולשת של תרכיב החיסון – לפני / במהלך ואחרי הכנת תרכיב החיסון	
	שאיבת מנת חיסון אחת בכל פעם והזרקה מיידית למתחסן	
	אין הכנת מנות מראש	
	ערבול בקבוקון החיסון יתבצע לפני כל שאיבת מנת חיסון בעדינות ובתנועות סיבוביות	
מתן החיסון	חיטוי וייבוש מקום ההזרקה – שריר הדלתואיד	
	מתן החיסון ניתן בהזרקה תוך שרירית	
	תהליך ההכנה והמתן בוצע בטכניקה אספטיית	
	הדרכת המתחסן להמתנה של 15 דקות במתאר החיסונים	
	תיעוד מתן החיסון במערכת הממוחשבת	
תיאום מועד לקבלת מנת חיסון שנייה לאחר לפחות 28 יום		

רשימת תפוצה:

המנהל הכללי

המשנה למנהל הכללי

הנהלה מורחבת

יו"ר הסתדרות האחים והאחיות בישראל

מנהלי בתי חולים

מנהלי אגפים רפואיים בקופות החולים

מנהלי מחוזות

קרפ"ר - צה"ל

קרפ"ר - שירות בתי הסוהר

קרפ"ר - משטרת ישראל

ראשי חוג לסיעוד

מנהלות בתי ספר לסיעוד